

Diskussionsunderlag betr föreslagen samarbets- organisation för bildelning,

Genom att aktörer i "bildelningsbranschen" arbetar tillsammans kan mer åstadkommas - med mindre resurser.

Samverkan innebär att aktörer med olika storlek och organisationsform arbetar tillsammans inom ramen för olika branschfrämjande projekt, initiativ och aktiviteter. Att samarbeta kring branschgemensamma utmaningar kan leda till stora besparingar i utvecklingsarbetet och leda till värdefull kunskapsöverföring mellan aktörer i olika delar av värdekedjan. Användandet av gemensamma system och komponenter kan leda till stora kostnadsbesparingar. Att på branschnivå identifiera och realisera de samverkanssynergier som finns med relaterade sektorer kan också leda till lägre kostnader och snabba på utvecklingen.

En välorganiserad branschsamverkan kan dessutom stärka de nationella och lokala beslutsprocesser som styr utformningen av olika styrmedel som påverkar förutsättningarna för effektiv bildelning genom att tillhandahålla expertutlåtanden med utgångspunkt i en helhetsbild.

Det finns slutligen stor potential i att arbeta tillsammans kring områden som omvärldsbevakning och kunskapsöversikter, internationellt synliggörande och konferensdeltagande samt folkbildning och informationsspridning. Även samverkan inom områden som nationellt nätverksbyggande, internationella samarbeten och kontakter, samarbete med andra, liknande organisationer samt deltagande i internationella utvecklingsinitiativ kan vara mycket fördelaktig.

Samverkan uppstår emellertid inte av sig självt. Utöver resurser för att genomföra branschgemensamma projekt och aktiviteter inom de utpekade områdena, krävs det att någon initierar och koordinerar initiativen. Det ställer krav på långsiktighet, tydliga mål, möjlighet att prioritera samt periodvis kartläggning och analys av branschens behov.

En förutsättning för det fortsatta arbetet med att finna former för samverkan inom bildelningsområdet är att finna definitioner av de områden som avses. Förslag på definitioner:

Bidelning

är ett sätt att tillgodose personers/familjers/organisationers tillgång till fordon vid behov utan krav på eget bilägande och är ett komplement till kollektivtrafik. Bildelning är inte i konkurrens med andra transportsystem utan uppmuntrar snarare till användning av andra transportmedel i stället för att äga egen bil. Detta bidrar till att användaren sparar pengar och bidrar samtidigt till minskad

miljöbelastning. Forskningsresultat visar att den som löser sitt bilbehov genom en bilpool långsiktigt ändrar sitt transportbeteende genom att man kör bil mera sällan och då bara när eget fordon är absolut nödvändigt. Genom att färre fordon är i drift minskas också behovet av markytor för parkeringsplatser, vilket positivt påverkar samhällsplaneringen.

Bilpool

En bilpool är en organisation där personer/företag/organisationer på timbas framförallt för kortare resor kan hyra ett fordon (personbilar, lättare skåp- och lastbilar samt motorcykel- eller mopedregistrerade fordon). Bilpoolen skall

- vara en juridisk person
- vara öppen för nya användare
- ha ett kontraktsevenligt förhållande till sina användare
- ha regler för antagande av nya användare och avslutande av användaravtal, för användning av fordonen, betalning etc
- i eget namn äga eller leasa fordonen
- bilpoolens fordon skall normalt vara försedda med en telematikutrustning kopplad till bokningssystemet för upplåsning/låsning av fordonet samt för registrering av körsträcka och användningstid.

Bilpoolen kan ha en vinstdrivande, icke-vinstdrivande, kooperativ eller annan organisationsform.

Peer-to-peer bildelning (kallas även person-till-person bildelning eller peer-to-peer bilpool)

”Delningsekonomin” är internationellt sett en växande företeelse. Bilägare kan t ex göra sina fordon tillgängliga för andra för kortare perioder. Peer-to-peer bildelning är en form av samarbetsbaserad konsumtion där fordonsägaren och -användaren delar på kostnaderna. Den som hyr en bil får tillgång till ett fordon när de behöver och betalar endast för den tid och den körsträcka de använder fordonet. Förmedling av fordon som hyrs ut genom peer-to-peer bildelning sker normalt genom en förmedlingsorganisation, som tar ut en avgift för detta.

En samarbetsorganisation för bildelning, ett nationellt branschförbund

har synergieffekter för varje enskild medlemsorganisation och får avsevärt större kraft vid påverkan/förhandling med myndigheter och politiska församlingar än varje enskild organisation eller mindre grupper av organisationer för sig.

En samarbetsorganisation/ett branschförbund kan ha följande uppgifter

- ✓ Information och påverkan för förbättrade förutsättningar för bildelning
- ✓ Tillhandahålla relevant kunskap och annat stöd för medlemsorganisationerna
- ✓ Främja samverkan och erfarenhetsutbyte

En mer specificerad sammanställning av möjliga arbetsuppgifter biläggs.

På kort sikt är en viktig uppgift att verka för att riksdag och regering fastställer en lagstiftad definition av bildelning (främst i relation till kommersiell biluthyrning) som en bas för att kunna kräva samma momssats som för transporter i övrigt (taxi, kollektivtrafik), d v s 6% i stället för 25% som nu.

Vidare är en viktig uppgift att verka för att kommuner skall kunna avsätta gatumark till p-platser för bilpoolsbilar.

Mindre bilpooler/bilkooperativ med få bilar och särskilt så kallade mikrobilpooler, har särskilda behov/önskemål när det gäller stöd från samarbetsorganisationen, t ex när det gäller administrativa frågor av olika slag, t ex arbetsmallar av olika slag. Därför föreslås mindre bilpooler att låta sig företrädas av en egen organisation för möjliggöra att deras specifika intressen och behov kan tas tillvara.

Samarbetsorganisationen/branschförbundet bör i vissa frågor kunna samarbeta med förmedlingsorganisationer för peer-to-peer bildelning då ett antal av de uppgifter som nämns har relevans också för dem. Peer-to-peer bildelning har emellertid särskilda problem och behov när det t ex gäller de juridiska och försäkringsmässiga förutsättningarna. De har också behov av vägledning i juridiska frågor, tillgång till avtalsmallar mm.

Hur kan ett samarbete/samverkan mellan olika organisationer verksamma inom bildelningsområdet komma igång?

Då ”branschen” är mycket inhomogen från föreningsdrivna bilpooler med ett fåtal bilar till stora, kommersiella bilpooler kan arbetet att hitta gemensamma plattformar för samarbete/samverkan ta tid. Det första steget torde därför kunna vara att bilda ett SAMVERKANSRÅD FÖR BILDELNING, där man kan inleda gemensamma aktiviteter av typ lobbying och information. I inledningsskedet bör man sannolikt kunna minimera administrationen genom att alla medverkande

står för sina egna kostnader samt debitera deltagaravgifter vid gemensamma seminarier etc.

Allteftersom samarbetet i samverkansrådet fortskrider kan allt fler gemensamma aktiviteter genomföras. På relativt kort sikt kommer ett antal "naturliga" samverkansområden att kunna "mejslas fram", vilka kan utgöra basen för en mer formell samverkansorganisation.

I nästa steg kan det bli naturligt att bilda en ideell förening med huvudsyftet att verka för erfarenhetsutbyte och utgöra ett diskussionsforum för frågor av gemensamt intresse samt (fortsätta att) driva olika aktiviteter av gemensamt intresse.

I följande steg kan andra aktörer inbjudas som medlemmar med målet att få med en majoritet av alla aktörer inom bildelning, kommersiella såväl som föreningsdrivna.

Organisationsmässigt bör, som sagts ovan, mindre bilpooler sannolikt företrädas av en egen organisation för att kunna tillvara deras specifika intressen och behov, som sedan i sin tur representerar dem i branschförbundet.

Slutligen bör, av de skäl som nämns ovan, organisationer som förmedlar peer-to-peer bildelning, åtminstone inte i inledningsskedet, ingå i det planerade branschförbundet. I stället bör dessa aktörer organisera ett eget "branschråd", vilket bör verka för att belysa de särskilda skatte- och försäkringsmässiga oklarheter som råder. Utvecklingen under de närmaste åren får avgöra om en samarbetsorganisation för peer-to-peer bildelning på något sätt kan associeras till det planerade branschförbundet för bildelning.

Claes I Helgesson
Ordförande Bil.coop

Bilaga

Sammanställning av möjliga arbetsuppgifter för en föreslagen samarbetsorganisation för bildelning:

- Information och marknadsföring riktad mot allmänhet och beslutsfattare för att öka medvetenheten om bildelning och dess möjligheter
- Opinionsbildning betr förbättrade förutsättningar för bildelning
- Företräda medlemsorganisationerna gentemot myndigheter, kommuner regioner/landsting och regering/riksdag med målet att verka för förbättrade förutsättningar för bildelningsorganisationer (t ex betr beskattningen av bildelning samt underlätta tillgång till p-platser och laddplatser för bilpoolsbilar)
- Tillhandahålla kunskapsunderlag till kommuner om t.ex. effekter av bilpool, hur bilpooler kan främjas i byggsleden etc.
- Stöd till kommuner, t.ex. genom hjälp med kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte kring insatser för att främja bilpooler, exempelvis parkeringsåtgärder
- Verka för ett utökat och utvecklat samarbete mellan bildelningsorganisationer och kollektivtrafik.
- Omvärldsbevakning nationellt och internationellt avseende teknisk och organisatorisk utveckling inom bildelningsområdet
- Samverka med andra organisationer med liknande inriktning nationellt och internationellt
- Initiera samarbete mellan bilpooler såväl inom de nordiska länderna som inom övriga Europa
- Initiera och leda utvecklingsprojekt relevanta för medlemsorganisationerna samt söka projektmedel från myndigheter, fonder etc för sådant utvecklingsarbete
- Underlätta kommunikation och erfarenhetsutbyte mellan medlemsorganisationerna

- Initiera samarbete mellan medlemsorganisationerna t ex betr gemensamma prispförhandlingar med leverantörer, tekniskt samarbete betr bokningssystem och förhandlingar med stora kunder såsom kommuner, bostadsbolag, byggbolag etc samt möjliggöra för medlemmar/kunder till en bilpool att kunna boka bil hos andra, samverkande bilpooler
- Ställa kompetens och annat stöd till förfogande i samband med uppstart av nya bilpooler, t ex tillhandahållande av information och checklistor gällande praktiska frågor som rör t.ex. fordon, regelverk etc

Diskussionsunderlag